

143ste FacNieuws

28 februari 2006

Nieuwsbrief van het departement Natuur- en Sterrenkunde

BESTUUR

Universiteit Utrecht ziet af van naamgeving Debye

Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht heeft zich beraden over de vraag of recent gepubliceerde gegevens die betrekking hebben op de handelswijze van de Nederlandse Nobelprijswinnaar Peter Debye voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog, aanleiding vormen om te heroverwegen of de naam Debye verbonden moet blijven aan een gerenommeerd onderzoeksinstituut van de Universiteit Utrecht. Het college heeft ten behoeve hiervan aan het NIOD onder meer verzocht om de bronnen waar de publicaties naar verwijzen te verifiëren. Het College van Bestuur constateert dat het NIOD de bronnen betrouwbaar acht. Het college is er zich van bewust, zoals ook aangegeven in de reactie van het NIOD - dat er nog onvoldoende onderzoek gedaan is om een totaalbeeld van Debye in Nazi-Duitsland te schetsen. Desalniettemin meent het college dat er (voor hem) voldoende nieuwe feiten in de afgelopen jaren naar voren zijn gebracht die niet verenigbaar zijn met een voorbeeldgebruik van de naam Debye. Daarom zal vanaf heden het onderzoeksinstituut de naam Debye niet meer voeren. Deze beslissing staat los van de betekenis van het eminente wetenschappelijke werk van Debye als fysisch-chemicus. Informatie: Drs. Ludo Koks, woordvoerder Universiteit Utrecht, telefoon (030) 2532501, L.P.M.Koks@uu.nl

Verkiezingen studentleden departementsraad

In mei zijn er verkiezingen voor de vijf studentleden in de departementsraad. De dagen der kandidaatstelling zijn **maandag 6 en dinsdag 7 maart**. Formulieren en handleidingen zijn t/m vrijdag verkrijgbaar bij de secretaris van de kiescommissie, Evert Landré, BBL 160A, tel. 5322. Wanneer slechts één lijst met voldoende kandidaten wordt ingediend, zijn er géén verkiezingen nodig. Tot en met **vrijdag 3 maart** ligt het kiezersregister ter inzage op het departementssecretariaat, BBL 152. Iedere kiezer kan controleren of hij/zij in het register voorkomt en zo ja, of alle gegevens kloppen. Op **donderdag 16 maart** zal de kiescommissie in een openbare vergadering officieel de kandidatenlijst(en) en het kiezersregister vaststellen; plaats en aanvangstijd worden nader bekend gemaakt.

ONDERZOEK

Met de komst van Betanieuws is er ruimte ontstaan om in FacNieuws aandacht te besteden aan opmerkelijke publicaties bij Natuur- en Sterrenkunde.

Soft Condensed Matter and Biophysics: in Physical Review Letters

CuAu structure in the restricted primitive model and oppositely charged colloids door A.-P. Hynninen, M. E. Leunissen, A. van Blaaderen, and M. Dijkstra.

Kunnen tegengestelde geladen colloïden met afgeschermde Coulomb interacties ons inzicht geven in gewone zouten, waar de Coulomb interacties niet afgeschermd zijn? Zeer recente experimenten van binaire mengsels van colloïden met dezelfde grootte en tegengestelde lading laten een nieuwe structuur zien, namelijk de CuAu structuur. Computer simulaties laten zien dat deze structuur inderdaad een stabiele fase is in het fase-diagram van tegengestelde colloïden, maar deze nieuwe structuur is ook stabiel in het zeer veelgebruikte en bestudeerde model voor gewone zouten.

Seminar "Mass loss from stars and the evolution of stellar clusters" in Lunteren May 29 - June 1 2006

A 3.5 day scientific meeting will be held from May 29 to June 1st, 2006 to mark the 65th birthday of Professor Henny Lamers. The subject of the conference will be mass loss from stars and the evolution of stellar clusters, two topics where Henny has made fundamental contributions and that have clear connections. Mass loss from stars is a crucial physical process for the life and ultimate fate of stars with a wide range of initial mass. This stellar mass loss not only affects the lives of individual stars, but also of the clusters in which they live. This is particularly true for the most massive stars in galaxies. Stellar winds (and later supernovae) from massive stars in clusters combine to produce a cluster wind; the resulting mass loss can drive galactic-scale winds, and significantly affect the evolution of the cluster. Mass loss from clusters also results from the loss of cluster members through the dynamical evolution of the cluster and its interaction with the environment. The meeting will focus on the physics of mass loss from individual stars as well as from young stellar clusters, and on the implications of the mass loss process for the evolution of these systems.

Invited Speakers:

Nate Bastian, Jon Bjorkman, Cathie Clarke, Bruce Elmegreen, Alex de Koter, Norbert Langer, Soeren Larsen, Claus Leitherer, Andre Maeder, Stan Owocki, Simon Portegies Zwart, Linda Smith. Voor meer informatie: www.astro.uu.nl/siu/workshop.html

Jaarlijks symposium Fysica

De Nederlandse Natuurkundige Vereniging (NNV) organiseert dit jaar voor het eerst haar jaarlijkse symposium FYSICA gezamenlijk met de Belgian Physical Society (BPS). FYSICA 2006 zal plaatsvinden op vrijdag 28 april 2006 in Leiden. Tijdens FYSICA zullen nieuwe ontwikkelingen op tal van gebieden binnen de fysica aan bod komen, zowel in plenaire als parallelle sessies. Alle lezingen zijn gericht op een algemeen natuurkundig publiek, van student tot professor, van industrieel tot docent. De voertaal is dit jaar Engels, zodat het symposium voor het eerst ook voor niet-Nederlandstalige natuurkundigen interessant is. Dit jaar maakt voor het eerst ook een postercompetitie deel uit van FYSICA. *The European Physical Journal* stelt drie prijzen ter beschikking ter waarde van €500, €300 en €200 voor de beste posters. Alle in Nederland en België werkende promovendi en postdocs worden uitgenodigd deel te nemen aan deze competitie. De deadline aanmelding poster en indienen abstract over de poster is 15 maart 2006. voor meer informatie www.fysica.nl.

Algemeen Fysisch Colloquium

G.-J. Nooren
(UU/NIKHEF)
*The Alice Inner
Tracker System*

vrijdag 31 maart 2006
aanvang: 15.30, Minnaertgebouw 208,
na afloop (om ± 16.30): borrel

Academische Jaarprijs 2006

Wie slaagt er het beste in om wetenschappelijk onderzoek te vertalen voor een breed publiek? Maar liefst 65 teams van de 13 Nederlandse universiteiten hebben zich ingeschreven voor de voorronde van de Academische Jaarprijs 2005/2006. In 400 woorden dienden zij de jury te overtuigen van hun plan van aanpak. De voorstellen waren uiteenlopend en varieerden van balletvoorstelling tot soap, van film tot een levenssecte reconstructie. Uit al deze voorstellen heeft de jury per universiteit één voor-

stel genomineerd. Voor de universiteit Utrecht is dat het team van prof. R. Loll (ITF) met het onderwerp *Waarom bestaat de ruimte uit drie dimensies?* Het team stelt zich voor op de website www.academischejaarprijs.nl

Balzan prizes 2006

On 6 September 2005, the General Prize Committee of the International Balzan Foundation announced the subject areas in which next year's Balzan prizes, traditionally chosen in the broad areas of "literature, the moral sciences and the arts" and "medicine and the physical, mathematical and natural sciences", would be awarded. The 2006 Balzan Prizes will be awarded in the field of research: Observational Astronomy and Astrophysics among other things. As every year, the General Prize Committee, chaired by Sergio Romano, will invite the most prestigious cultural and scientific institutions in the world to submit candidates' names for the four Balzan prizes by 15 March 2006.

Voor meer informatie www.balzan.it

ONDERWIJS

Voorlichtingsdag VWO

De universitaire voorlichtingsdag voor leerlingen van 4, 5 en 6 VWO wordt gehouden op **zaterdag 18 maart 2005**. Die voor Natuurkunde vindt plaats in het Minnaertgebouw en duurt van 9:30 tot 15:30 u. Voor informatie over het programma zie de website:

<http://www1.phys.uu.nl/scholieren/voorlichting/>

Op de informatiemarkt in het Minnaertgebouw kun je naast de hieronder aangegeven onderdelen, ook kennis maken met de theoretische natuurkunde, twin-programma, geschiedenis en grondslagen, sterrenkunde, MFO (meteorologie, fysische oceanografie en klimaatdynamica), subatomaire fysica, natuurkundedidactiek, de studiemotor, de masterprogramma's en internationaliseringsmogelijkheden. Aanmelden voor de voorlichtingsdagen doe je via de [studiekiezerswebsite](http://www1.phys.uu.nl/scholieren/voorlichting/) van de Universiteit Utrecht

GEBOUWBEHEER

Werkzaamheden Leuvenlaan

Fietsers

Op maandag 13 februari j.l. is de aanemer gestart met het verwijderen van het fietspad Leuvenlaan ter plaatse van het Minnaertgebouw. Fietsers over de Leuvenlaan vinden een omleiding via het Princetonplein die van beide zijden is bewegwijzerd met omrijdroute nummer 2.

Automobilisten

Vanaf maandag 20 februari is de Leuvenlaan afgesloten voor doorgaand autoverkeer. Er is een knip in de weg aangebracht ter hoogte van het Minnaertgebouw. Voor bestemmingsverkeer dat op de Leuvenlaan is aangewezen geldt dat alle bestemmingen met uitzondering van het parkeerterrein Padualaan (bij het Kruytgebouw) bereikt moeten worden vanaf de zijde

van de Universiteitsweg. Dit geldt dus ook voor de gehele Noordwesthoek. Verkeer met eindbestemming parkeerterrein Padualaan kan dit terrein **uitsluitend** vanaf de westelijke zijde bereiken. Voor automobilisten is de omleiding door De Uithof (over de Cambridgeglaan) aangegeven met route nummer 7.

Duur van de afzetting

In tegenstelling tot eerdere berichtgeving zal de Leuvenlaan voor doorgaand verkeer gesloten blijven tot **half mei** a.s. Tijdens een nader aan te geven deelperiode (aan het einde van deze werkfase) zal de bereikbaarheid van parkeerterrein Padualaan moeten worden omgedraaid naar de oostzijde van de Leuvenlaan.

Aard van het werk

De werkzaamheden bij de Leuvenlaan omvatten: uitgraven van het terrein, aanbrengen van zand ten zuiden van het Minnaertgebouw (als voorbelasting en als ondergrond voor de busbaan die hier wordt doorgetrokken vanaf de zijde Archimedeslaan), verwijderen van het asfalt van de rijweg van de Leuvenlaan, uitgraven van de ondergrond en aanbrengen van een zandlichaam. Vervolgens wordt (iets zuidwaarts verschoven met een flauwe bocht) een nieuwe ondergrond voor de Leuvelaan met nieuw asfalt aangebracht ten behoeve van de kruising met de busbaan die hier nieuw gemaakt wordt.

>> AGENDA <<<

De promoties en oraties vinden plaats in het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht.

ORATIES

maandag 10 april 2006

Oratie van prof.dr. Willem Jan Goedheer, hoogleraar *Plasmafysica* in het departement Natuur- en Sterrenkunde, met als titel:

Plasmachemie onder zonnige omstandigheden. Processen in de randlaag van een fusiereactor.

aanvang: 16.15

PROMOTIES

maandag 20 maart 2006

drs. M. van der Vegt
Modeling the dynamics of barrier coasts and ebb-tidal deltas

Promoter: prof.dr. H.E. de Swart,

Prof.dr. W.P.M. de Ruijter

Co-promotor: drs. H.M. Schuttelaars

Aanvang: 12.45

COLLOQUIA, SYMPOSIA, E.D.

donderdag 2 maart 2006

IGG colloquium

Leonieke Vermeer (RUG)

Als de tafel danst, dan wankelt de wetenschap. De relatie tussen occultisme en wetenschap rond 1900 in Nederland.

aanvang 15.30, BBL 771

dinsdag 7 maart 2006

Natuurkundig Gezelschap
prof.dr. T. Röckmann (IMAU, UU)
De vergeten methaanbron

Methaan is een belangrijk broeikasgas en het heeft zowel natuurlijke als anthropogene bronnen. Door de anthropogene emissies is de concentratie in de lucht meer dan verdubbeld in de afgelopen 150 jaar. Lange tijd werd aangenomen dat natuurlijk methaan alleen in een zuurstofloze omgeving door bacteriën gevormd kon worden. Maar uit ons recente onderzoek blijkt dat planten wel degelijk in gewone zuurstofbevattende lucht methaan produceren. Isotopenmetingen laten zien dat het methaan uit de plant zelf komt. Hoewel één blaadje slechts een zeer kleine hoeveelheid methaan uitstoot, is de mondiale emissie zeer groot (60-240 miljoen ton CH₄ per jaar), omdat een groot deel van het aardoppervlak bedekt is met planten. Dit betekent dat wetenschappers gedurende tientallen jaren een belangrijke bron van methaan over het hoofd hebben gezien. Dit is zeer verrassend, maar levert wel een verklaring voor een aantal waarnemingen die vroeger niet begrepen konden worden.

woensdag 8 maart

ITF-colloquium

E.J. Meijer (UvA)

Why Diamonds? Crystal Nucleation in a Network Forming

Upon sufficient heating graphite and diamond melt into a liquid with a network-like microscopic structure. As the conditions are rather extreme (T>5000K, P>10GPa) little is known of the properties of liquid carbon.

Employing a state-of-the-art semi-empirical carbon potential we determined by computer simulation an accurate phase diagram of carbon over a wide range of pressures and temperatures. This served as a basis for the study of the nucleation of diamond from the liquid, which is virtually unexplored. Employing a newly developed method to sample the nucleation pathway we determined the diamond nucleation rate together with the structure and size of the critical nucleus. Our results may provide novel insights on planet interiors.

Aanvang: 16.00, MG 208

FACNIEUWS

Voor **FacNieuws 143** en een overzicht van alle nummers zie:

www1.phys.uu.nl/facnieuws/

Redactie van FacNieuws

Leonie van Echtelt BBL 152 tel. 2922

Saskia Meesters BBL 152 tel. 3047

Peter Mertens BBL 155 tel. 2725

Roelof Ruules BBL 011e tel.9089

e-mail: facnieuws@phys.uu.nl

VOLGENDE FacNieuws:

FacNieuws 144 verschijnt op **dinsdag 14 maart 2006**

DEAD LINE FacNieuws 144: vrijdag 10 maart 2006